

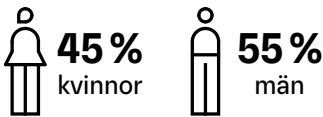
Branschfakta

Handeln är en mångfacetterad bransch som utgör en viktig del av den svenska ekonomin och arbetsmarknaden. Branschen står för 11 procent av BNP, 14 procent av skatteintäkterna och är med närmare 600 000 sysselsatta störst i det privata näringslivet, nationellt sett. Utöver handelns traditionella roll att tillhandahålla varor och tjänster till allmänheten, har branschen i kraft av sin storlek kommit att spela en allt viktigare roll för samhällsutvecklingen i allt från civil beredskap, framtidens städer och hållbara transporter, till förutsättningarna för cirkulär ekonomi och välfärd i vid bemärkelse.

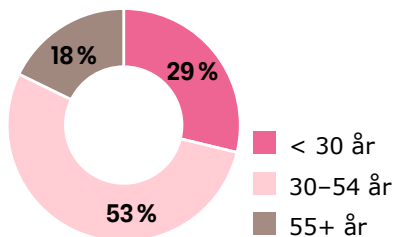
Handel

Under de senaste decennierna har branschens kompetensbehov därför breddats och fördjupats. I takt med att handelns företag behöver rekrytera fler yrkesroller och mer specialiserade medarbetare ökar också behovet av kompetensutveckling av befintlig personal på alla nivåer.

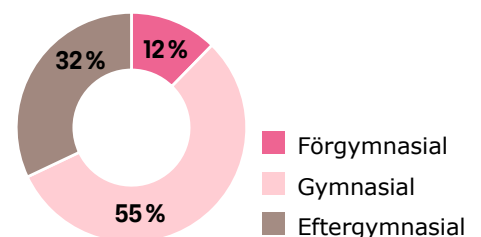
Andel kvinnor/män inom handel.

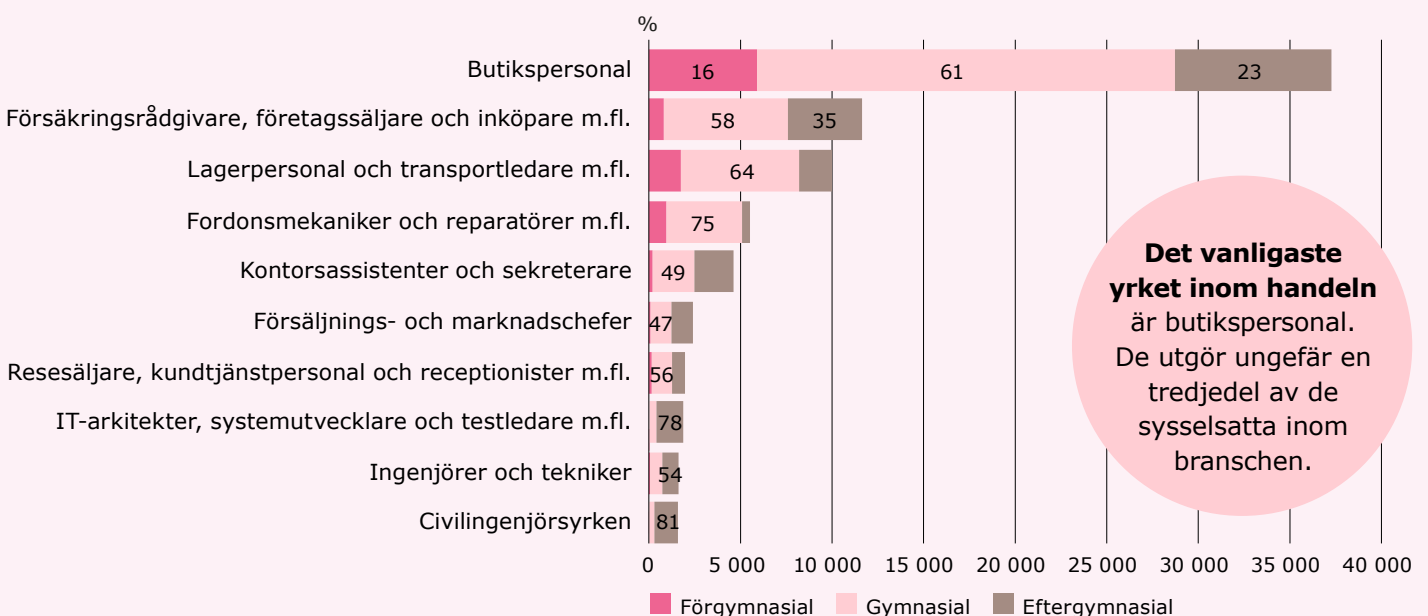
Åldersstruktur inom handel.

Utbildningsnivåer inom handel.

Topp 10 yrken inom handel, antal sysselsatta.

Det vanligaste yrket inom handeln är butikspersonal. De utgör ungefär en tredjedel av de sysselsatta inom branschen.

Drygt 110 000 personer arbetade i handeln år 2023 i Västra Götaland, vilket var drygt 12 procent av de sysselsatta i Västra Götaland. Antal sysselsatta i branschen har ökat under den senaste tioårsperioden. Mellan första kvartalet 2024 och första kvartalet 2025 har dock handeln sett en dämpad sysselsättningstillväxt till följd av den försvagade efterfrågan i ekonomin.

Det är en ganska jämn könsfördelningen i branschen. Vad gäller åldersfördelning utgör gruppen 30 år och yngre en större andel av de sysselsatta i branschen än sysselsatta totalt.

Drygt hälften av de som arbetar inom handeln i Västra Götaland har en gymnasial utbildning som högsta utbildning. Det är en klart högre andel i jämförelse med övriga branscher, samtidigt som andelen med en eftergymnasial utbildning är klart lägre. De med gymnasieexamen som högsta utbildningsnivå har framförallt läst försäljnings- och serviceprogrammet (eller motsvarande yrkesinriktning på komvux), följt av ett högskoleförberedande program såsom samhällsvetenskap eller ekonomi. De med eftergymnasial utbildning har framför allt en utbildning inom ekonomi.

Kompetensbehov inom handel

Handelns kompetensbehov beskrivs utifrån utbildningsgrupper (SCB) och utifrån yrkesroller (Arbetsförmedlingen och SCB). Kvalitativa inspel från den regionala branschdialogen för handeln 2025 finns med (benämnt "branschdialogen").

Behov av gymnasialt yrkesutbildade

Försäljning- och serviceutbildade

Försäljning- och serviceprogrammet är ett nytt gymnasialt yrkesprogram från juli 2022 och har ersatt handels- och administrationsutbildningen.

Länets *tillgång* på försäljnings- och serviceutbildade väntas minska med cirka 35 procent fram till år 2035 medan *efterfrågan* beräknas minska med cirka 30 procent. Arbetsmarknadsläget väntas därmed bli **relativt balanserat** (SCB).

Drygt 40 procent av de försäljnings- och serviceutbildade arbetar i yrken som matchar utbildningen. I övrigt är spridningen över arbetsmarknaden stor.

Dimensionering och popularitet

Skolverkets bedömning för läsåret 2025/2026 är att andelen erbjudna platser på försäljning- och serviceprogrammet bör ligga kvar på 4 procent. Inom komvux bör antal platser inom yrkesområdet försäljning och service minska.

Försäljning- och serviceprogrammet är populärt och är bland de största yrkesprogrammen i Västra Götaland. Andelen förstahandssökande har ökat från 4 procent läsåret 2017/2018 till nuvarande nivå på drygt 5 procent. Söktrycket är något högre i Fyrbodalen än i övriga delregioner.

Tabell 10. Förstahandssökande till Försäljning- och serviceprogrammet .

Delregion	2023/2024	2024/2025	Trend
VG	5%	5%	→
Fyrbodalen	6%	7%	↑
Göteborgsregionen	5%	5%	→
Sjuhärad	4%	4%	→
Skaraborg	5%	5%	→

Knappt 5 procent av eleverna på yrkesinriktad komvux studerade försäljning och service år 2023.

Vid **branschdialogen** påtalades att det finns en stor efterfrågan på gymnasialt utbildade i Bohuslän och då framför allt kustkommunerna och Strömstad med Nordby köpcenter som stor arbetsgivare. Det finns en stor drivkraft i gränshandeln som sysselsätter cirka 7 500 personer.

Behov av eftergymnasialt utbildade

YH-utbildade

Inom företagsekonomi, handel och administration

Länets *tillgång* på YH-utbildade inom dessa ämnen väntas öka med cirka 55 procent fram till år 2035 medan *efterfrågan* väntas öka med 50 procent. Arbetsmarknadsläget bedöms därför vara **relativt balanserat på sikt** (SCB).

Inom andra områden

Vid **branschdialogen** konstaterades vikten av YH-utbildningar, eftersom vissa yrken endast finns på YH-nivå, såsom till exempel butiksledare. I branschdialogen framkom behov av fler utbildningar kopplade till säkerhet och cybersäkerhet. Branschen behöver också ledare på många nivåer och behov finns av kompetensutveckling för befintligt anställda med kurser kring ledarskap.

Efterfrågade yrkesroller

Arbetsförmedlingen bedömer att utsikterna att hitta ett arbete som butikspersonal, marknadsanalytiker, marknadsförare eller telefonförsäljare i Västra Götaland är stora. På fem års sikt bedöms efterfrågan vara fortsatt stor för samtliga.

Enligt SCB:s undersökning **Lediga jobb och rekryteringsbehov (LOR)** rapporterade arbetsgivare under tredje kvartalet 2024 att det saknades 2 800 personer i Sverige inom yrkesgruppen försäkringsrådgivare, företagssäljare och inköpare, som hamnar på plats fyra av 15 över yrken med störst brist. Inom yrkeskategorin butikspersonal saknades 1 600 personer.